

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 218.986 van 23 april 2012
in de zaak A. 198.777/X-14.856.**

In zake : 1. Giles VAN LERBERGHE
 2. Veronique DE RESE
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Peter Luypaers en Hans-Kristof Carème
 kantoor houdend te 3001 HEVERLEE
 Industrieweg 4/1
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jan Bergé en Justin Simenon
kantoor houdend te 3000 LEUVEN
Naamsestraat 165
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 10 januari 2011, strekt tot de
nietigverklaring van het besluit van 25 oktober 2010 van de Vlaamse minister van
leefmilieu, natuur en cultuur tot onteigening bij hoogdringende omstandigheden
ten algemenen nutte van onroerende goederen gelegen op het grondgebied van de
gemeente Jabbeke (nabij het Vloetenveld), kadastraal bekend sectie C,
nrs. 615/a, 618, 619/b, 622/a, 623/a, 624/a, 625/a, 626, 627/a, 627/2, 631/b,
638/a, 639/a, 640/a, 641/a, 642/a en 643/a.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 213.772 van 9 juni 2011 is de vordering tot
schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Eerste auditeur Eric Lancksweerdts heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 9 maart 2012.

Staatsraad Pierre Lefranc heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hans-Kristof Carème, die verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Justin Simenon, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Eric Lancksweerdts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. De verzoekende partijen zijn eigenaar van een woning met aanhorigheden en aanpalende gronden te Jabbeke, aan de Wouwweg naar Zedelgem nr. 20.

Deze gronden palen aan de gronden die het voorwerp zijn van het thans bestreden onteigeningsbesluit. Deze gronden waren eigendom van het OCMW van de stad Brugge.

Volgens het bij koninklijk besluit van 7 april 1977 vastgestelde gewestplan Brugge-Oostkust zijn deze gronden gelegen in agrarisch gebied.

4. De verzoekende partijen beogen de aankoop van deze gronden.

5. Op 5 oktober 2007 beslist de raad van het OCMW van de stad Brugge tot de verkoop van de bewuste gronden aan het Vlaamse Gewest, Agentschap Natuur en Bos, voor de prijs van 128.925 €. De verkoop geschiedde op 13 december 2007.

6. De verzoekende partijen dagvaarden op 3 april 2008 het OCMW van de stad Brugge en het Vlaamse Gewest in kort geding, teneinde “voor recht te horen zeggen dat de uitvoering van de verkoopsovereenkomst wordt geschorst en aan het Vlaams Gewest het verbod te horen opleggen om over de bewuste percelen te beschikken, deze met zakelijke rechten te belasten, deze te verhuren of te verpachten, of ze te verbouwen en beplanten, en zulks totdat met een in kracht van gewijsde getreden beslissing zal zijn geoordeeld over het rechtsgeldig karakter van de koopovereenkomst”.

De voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel wijst bij beschikking van 17 juli 2008 de vordering af.

De verzoekende partijen stellen tegen deze beschikking op 14 augustus 2008 hoger beroep in.

Bij beschikking van 5 november 2008 legt de voornoemde voorzitter op vordering van de verzoekende partijen aan het Vlaamse Gewest en al haar aangestelden het verbod op om op enige manier rechtstreeks of

onrechtstreeks haar eigendomsrecht uit te voeren en dit in afwachting van een in kracht van gewijsde getreden beslissing van het hof van beroep te Brussel in de zaak m.b.t. de verkoopovereenkomst. Tevens wordt bevolen dat de aanplantingswerkzaamheden met onmiddellijke ingang dienen te worden stopgezet en de inmiddels aangeplante bomen onmiddellijk moeten worden verwijderd.

7. Op 23 februari 2009 verklaart het hof van beroep te Brussel het voormelde hoger beroep van de verzoekende partijen ontvankelijk en gegrond. Aan het Vlaamse gewest, Agentschap Natuur en Bos, wordt verbod opgelegd om over de aangekochte percelen voorlopig te beschikken, deze met zakelijke rechten te belasten, deze te verhuren of te verpachten of deze te bebouwen of beplanten, en dit tot een rechterlijke beslissing zal zijn genomen over het rechtsgeldig karakter van de verkoopovereenkomst.

8. Op 23 en 27 mei 2008 dagvaarden de verzoekende partijen het OCMW van de stad Brugge en het Vlaamse Gewest om de tussen het OCMW en het Vlaamse Gewest gesloten verkoopovereenkomst vernietigd te zien. Op 2 maart 2010 verklaart de rechtbank van eerste aanleg te Brussel de vordering van de verzoekende partijen ontvankelijk en gegrond en wordt de nietigheid van de verkoopovereenkomst vastgesteld.

Het OCMW van de stad Brugge en het Vlaamse Gewest hebben berust in dit vonnis.

9. Nadien doen de verzoekende partijen aan het OCMW van de stad Brugge verschillende keren een aanbod om de bewuste gronden te kunnen aankopen. Op 23 juni 2010 dringen zij er bij het OCMW van de stad Brugge tevens op aan om een bezetting te bede te bekomen van de bewuste gronden.

10. Op 25 oktober 2010 wordt de thans bestreden beslissing genomen.

IV. Ontvankelijkheid

Standpunt van de partijen

11. De verzoekende partijen zetten in het inleidende verzoekschrift uiteen dat hun gronden waarvan zij eigenaar zijn en die zij aanwenden voor hun landbouwactiviteiten, “palen(...) aan de gronden die het voorwerp uitmaken van de bestreden beslissing” en “eigendom zijn/waren van het OCMW van Brugge”. Voorts dat zij “sedert geruime tijd de aankoop van de percelen van het OCMW Brugge (beogen) met het oog op de uitbreiding van hun landbouwactiviteiten”, meer bepaald “als weiland voor hun dieren”. Zij stellen dat “de huidige bestemming van de kwestieuze percelen als landschappelijk waardevol agrarisch gebied (...) het gebruik van deze gronden in het kader van de veehouderij toe(laat)” en zij “in het verleden (...) reeds meermaals (...) de eigendom en het gebruik van de kwestieuze percelen” hebben nagestreefd. Zij verwijzen in dit verband naar de gerechtelijke procedures die zij tegen het OCMW Brugge en het Vlaamse Gewest hebben gevoerd, het herhaald bod dat zij aan het OCMW Brugge hebben gedaan “tot aankoop van de gronden” en hun verzoek “om de bezetting ter bedde van de gronden te bekomen”. Zij besluiten dat zij “m.b.t. de kwestieuze percelen (over) een concurrentieel belang met het Vlaamse Gewest en (...) derhalve over een belang bij onderhavige procedure” beschikken.

12. De verwerende partij werpt op dat de verzoekende partijen “geen enkele rechten op de betrokken percelen (kunnen) doen gelden: zij zijn geen eigenaars en hebben geen enkel genotsrecht” en dat zij “niet aan(voeren) dat zij door de onteigeningsbeslissing op één of andere wijze gehinderd zouden zijn in het genot van de hen toebehorende aanpalende of naburige percelen, laat staan dat zij dit aantonen” zodat “zij door de bestreden beslissing op geen enkele wijze rechtstreeks en persoonlijk (worden) benadeeld” en de gevorderde nietigverklaring hen “geen enkel direct en persoonlijk voordeel (zal) kunnen verschaffen”. De bestreden beslissing brengt de door de verzoekende partijen gevreesde eigendomsoverdracht niet tot stand en bij een vernietiging ervan “kunnen de verzoekende partijen geen enkel recht op de betrokken percelen laten

gelden”. De verwerende partij argumenteert verder dat de verzoekende partijen met “de loutere wens om de percelen in de toekomst aan te kopen (...) geen rechtstreeks, persoonlijk, zeker en actueel nadeel” aantonen en “het (nog) niet kunnen verwezenlijken van deze wens (...) geen nadeel (is) dat rechtstreeks uit de bestreden beslissing voortvloeit”.

13. De verzoekende partijen repliceren dat “in geval van een nietigverklaring (...) het OCMW Brugge opnieuw over de mogelijkheid (zal) beschikken om de kwestieuze gronden te verkopen of om het gebruik ervan aan de verzoekende partijen ter beschikking te stellen” en “het geenszins uitgesloten (is) dat het OCMW Brugge voormelde percelen aan de verzoekende partijen zou verkopen”. Zij verwijzen in dit verband naar het door hen gehandhaafde bod dat zij “aan het OCMW Brugge hebben gericht” en dat “ver boven de zogenaamd initiële schattingswaarde” ligt. De verzoekende partijen stellen dat niet redelijk kan worden betwist dat zij “ingevolge de nietigverklaring van de bestreden beslissing opnieuw een reële kans verkrijgen om de eigendom en/of het gebruik of genot van de kwestieuze percelen vanwege het OCMW Brugge te verwerven”. Zij verwijzen naar het vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel van 2 maart 2010 en naar “artikel 194 van het OCMW-decreet van 19 december 2008” en merken in het licht hiervan op “dat het OCMW Brugge de principiële verplichting heeft om, indien zij de kwestieuze goederen wenst te verkopen, dit door middel van een openbare verkoop te doen”.

14. De verzoekende partijen voegen daar in hun laatste memorie nog aan toe “dat het OCMW de uitdrukkelijke intentie heeft om de kwestieuze gronden te verkopen” zodat “de kans dat het OCMW na vernietiging van bestreden beslissing opnieuw tot verkoop zal overgaan (...) wel degelijk reël” is en dat “geenszins (kan) worden gesteld dat het OCMW de kwestieuze gronden niet aan de verzoekende partijen zou willen verkopen” zodat “blijkt dat het OCMW de kwestieuze gronden niet uitsluitend aan het Vlaamse Gewest wenst te verkopen” en “dat (het feit dat) het OCMW er niet toe kan worden verplicht om de kwestieuze gronden aan de verzoekende partijen te verkopen, (...) geen afbreuk (doet) aan het rechtstreeks en actueel belang” van de verzoekende

partijen. Zij wijzen er nogmaals op dat “het rechtens vereiste belang van de verzoekende partijen bij het betwisten van de geldigheid van de koop/koopovereenkomst (...) door de burgerlijke rechter (werd) aanvaard, m.n. als aangelande eigenaar op zoek naar percelen in de onmiddellijke omgeving”. Zij verzoeken tot slot om, indien hun belang niet wordt aangenomen, de volgend prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen:

“Schendt artikel 19 eerste lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State dd. 12 januari 1973, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, gelezen in samenhang met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens dat de toegang tot de rechter waarborgt, doordat deze bepaling bij het aanvechten van een onteigeningsbeslissing met betrekking tot een perceel grond in eigendom van een overheid het rechtens vereiste belang bij een beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State aan een derde kandidaat-koper ontzegt, terwijl deze laatste wel over een beroepsmogelijkheid bij de Raad van State beschikt, indien de overdracht geschiedt ingevolge een beslissing van de kwestieuze overheid om tot onderhandse verkoop over te gaan(?)”.

Beoordeling

15. Artikel 19, eerste lid van de gecoördineerde wetten op de Raad van State bepaalt dat de beroepen tot nietigverklaring voor de afdeling bestuursrechtspraak kunnen worden gebracht door elke partij die doet blijken van een benadeling of een belang. Het in deze bepaling bedoelde belang moet persoonlijk, rechtstreeks, zeker, actueel en wettig zijn.

Het rechtstreeks karakter van het belang houdt in dat er een rechtstreeks causaal verband moet bestaan tussen het door de verzoekende partij geleden nadeel, enerzijds, en de bestreden beslissing, anderzijds.

16. De verzoekende partijen stellen met betrekking tot hun belang in essentie enkel dat hun wil of intentie om de onteigende gronden te verwerven of te kunnen gebruiken voor landbouwdoeleinden wordt aangetast door het bestreden besluit.

De eventuele vernietiging van het bestreden onteigeningsbesluit zou rechtstreeks tot gevolg hebben dat de onteigende gronden opnieuw eigendom worden van de onteigende maar niet dat deze laatste de rechtsplicht zou hebben

om deze gronden te verkopen of ter beschikking te stellen, laat staan aan de verzoekende partijen.

Zo er een verband is tussen de vernietiging van het bestreden onteigeningsbesluit en de eventuele kansen voor de verzoekende partijen tot verwerving of gebruik van de onteigende gronden, dan is dit geen rechtreeks verband.

Het door de verzoekende partijen ingeroepen belang is derhalve een onrechtstreeks belang, dat niet voldoet aan de vereisten gesteld bij artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

17. Daarenboven is het door de verzoekende partijen aangehaalde belang hypothetisch nu zij niet aantonen, en uit het dossier evenmin blijkt, dat er ten gevolge van de vernietiging van het bestreden onteigeningsbesluit opnieuw een eigendomsoverdracht of een terbeschikkingstelling door het OCMW van Brugge van de onteigende gronden zou plaatsvinden, laat staan ten voordele van de verzoekende partijen.

18. Het feit dat het belang van de verzoekende partijen door de justitiële rechter in de voormelde door hen gevoerde procedures met betrekking tot de eerdere verkoop van de onteigende gronden werd aangenomen, doet aan de voorgaande vaststellingen geen afbreuk.

19. De door de verwerende partij ten aanzien van het belang van de verzoekende partijen opgeworpen exceptie is dan ook gegrond en het beroep is bijgevolg niet ontvankelijk.

20. In hun laatste memorie vragen de verzoekende partijen de hiervoor aangehaalde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen

21. De verzoekende partijen waren in de mogelijkheid om eerder dan in de laatste memorie de Raad van State te verzoeken de in hun laatste memorie gesuggereerde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof voor te leggen. Het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag, moet om

proces-economische redenen en omwille van de vereiste van de wapengelijkheid van de procespartijen, in limine litis worden geformuleerd, of minstens in het eerste processtuk waarin de bedoelde partij dit nuttig vermag te doen, zodat het als dilatoir voorkomt dat een partij, wanneer zij op het einde van de procedure vaststelt, bijvoorbeeld na ontvangst van het auditorsverslag, dat zij op grond van een bepaalde wettekst, die van in den beginne in het geding betrokken was, het proces dreigt te verliezen, verzoekt de definitieve behandeling van de zaak nogmaals voor geruime tijd uit te stellen, middels het raadplegen van het Grondwettelijk Hof over die bepaalde wettekst.

Minstens dienden de verzoekende partijen in casu de prejudiciële vraag te suggereren in hun memorie van wederantwoord, vermits zij met de exceptie geconfronteerd werd in de memorie van antwoord.

Het verzoek tot het stellen van de voor het eerst in de laatste memorie geformuleerde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof is om deze redenen onontvankelijk.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partijen worden verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op 700 euro, ieder voor de helft.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van drieëntwintig april 2012, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Roger Stevens,	kamervoorzitter,
Johan Bovin,	staatsraad,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
bijgestaan door	
Astrid Truyens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Astrid Truyens

Roger Stevens